

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E ARSIMIT
DHE SPORTIT
AGJENCIA KOMBËTARE E PROVIMEVE

PROVIMI I MATURËS SHTETËRORE 2016

SESIONI I

SKEMA E VLERËSIMIT TË TESTIT

Varianti B

Lënda: Gjuhë shqipe dhe Letërsi

Gjimnazi, gjimnazi gjuhësor, seksionet dygjuhëshe, pedagogjike

PJESA I

Prindërit dhe shkolla

Pyetja 1	B	1 pikë
Pyetja 2	B	1 pikë
Pyetja 3	B	1 pikë
Pyetja 4	A	1 pikë
Pyetja 5	A	1 pikë
Pyetja 6	D	1 pikë
Pyetja 7	C	1 pikë

Pyetja 8 **2 pikë**

➤ **Karakteristikat gjuhësore:**

- Leksiku i mirë orientuar;
- Koha e tashme;
- Mjetet lidhëse: megjithatë, atëherë, prandaj, por, nëse, për më tepër.

2 pikë Nëse identifikon dy karakteristika gjuhësore, tipike për këtë lloj teksti.

OSE

1 pikë Nëse identifikon vetëm një karakteristikë gjuhësore.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 9

2 pikë

Argumentet:

1. Penalizimi (ndëshkimi) i prindërve largon përgjegjësinë nga nxënësi.

Shembull: Ata kurrë nuk do të mësojnë të përmbushin afatet apo të përballen me pasojat që vinë, nëse nuk kanë realizuar detyrimet që kanë.

2. Penalizimi (ndëshkimi) i prindërve dëmton marrëdhëniet midis shkollës dhe familjes.

Shembull: Megjithatë, nëse shkollat kanë aftësinë të penalizojnë prindërit për dështimet e fëmijëve, qofshin këto akademike apo të sjelljes, atëherë shkolla dhe prindërit mund të kthehen lehtësisht në kundërshtarë të njëri-tjetrit. Nëse kjo ndodh, atëherë ata që do të vuajnë do të jenë nxënësit.

OSE

Shkollat, që kanë arritur rezultate të larta në provimet kombëtare, kanë nxënës me prindër jashtëzakonisht të përfshirë.

3. Penalizimi (ndëshkimi) i prindërve është thujtë pamundur për t'u zbatuar.

Shembull: Për më tepër, veç gjobave, nuk ka realisht rrugë efikase për ndëshkimin e prindërve.

OSE

Nëse prindërit nuk i paguajnë dhe mungesat vazhdojnë, atëherë ata mund të dënohen edhe me burg.

OSE

Nëse prindërit sigurohen që fëmijët të arrijnë në kohën e duhur në shkollë çdo mëngjes, ata nuk mund ta dinë se fëmijët dalin nga dera e pasme e shkollës dhe largohen.

1 pikë

Nëse zbulon një argument.

DHE

1 pikë

Nëse gjen një shembull në funksion të tij.

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 10 (a)

1 pikë

➤ Qëllimi i përdorimit të fjalisë pyetëse:

- Përfshin edhe lexuesin.
- Përfshin lexuesit duke i bërë pjesë të problemit.
- U drejtohet lexuesve drejtpërsëdrejti (përdorimi i përemrit ju).
- Siguron dinamizëm, lexuesi bëhet aktiv, pjesëmarrës.
- Orienton lexuesin për mënyrën e perceptimit të argumentit.

1 pikë

Nëse tregon qëllimin e përdorimit të fjalisë pyetëse në paragrafin e dytë.

0 pikë

Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 10 (b) 1 pikë

- Autori i referohet rezultateve të provimeve kombëtare *për të ilustruar idenë e tij* se, suksesi i një shkolle varet edhe nga marrëdhëniet e mira midis saj dhe prindërve.

OSE

- Për të ilustruar idenë se si ndikojnë në rezultatet e nxënësve gjithëpërfshirja e prindërve (harmonia, bashkëpunimi, mirëkuptimi, partneriteti).

1 pikë Nëse tregon se pse autori i referohet rezultateve të provimeve kombëtare.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 10 (c) 2 pikë

- **Koha e foljeve:** e tashme.
- **Arsyeja e përdorimit:** siguron gjithëkohësinë, aktualitetin (tipike e teksteve argumentuese). siguron koherencën, problemi bëhet më prezent, më i afërt.

1 pikë Nëse gjen kohën e foljeve.

DHE

1 pikë Nëse tregon arsyen e përdorimit të kësaj kohe.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 11 2 pikë

- **Përgjegjësitë:**
 - *të marrin nën kontroll afatet;*
 - *të kontrollojnë kohën që kalojnë para TV, kompjuterit;*
 - *të përballen me pasojat kur nuk janë korrektë;*
 - *të përmbushin detyrimet.;*

2 pikë Nëse identifikon dy përgjegjësi.

OSE

1 pikë Nëse identifikon vetëm një përgjegjësi.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 12 **2 pikë**

- **Në aspektin strukturor:** Ky është paragrafi i fundit. Në të kemi konkluzionin e autorit (përmbledhja e argumenteve dhe rimarrja e tezës).

OSE

Paragrafi i fundit risjell në vëmendje pozicionin e autorit kundrejt problemi që po trajton dhe çështja mbetet e hapur për lexuesin.

- **Në aspektin gjuhësor:** Përdorimi i vetës së parë njëjës, koha e tashme.

1 pikë Nëse tregon të veçantën e paragrafit V nga **pikëpamja strukturore**.

DHE

1 pikë Nëse tregon të veçantën e paragrafit V nga **pikëpamja gjuhësore**.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 13 **2 pikë*****Përgjigje e plotë***

- a) Nëse marrëdhëniet midis shkollës dhe prindërve acarohen, pasojat do të bien mbi fëmijët. Mësuesit do të fajësojnë prindërit për mos angazhim dhe këta të fundit do të rrisin presionin mbi fëmijët e tyre.
- b) Në këtë mënyrë krijohet një klimë e pafavorshme si në shtëpi edhe në shkollë dhe kjo situatë e nderë, shton presionin mbi fëmijët duke ndikuar negativisht në progresin e tyre.

Përgjigje e pjesshme

- Fëmijët mund të ndodhen midis dy zjarresh.
- Prindërit mund të acarohen shumë me fëmijët.
- Krijohet një klimë jo e përshtatshme, jo e ngrohtë, jo e favorshme, jo mirëkuptuese, jo pozitive.
- Fëmijët ndodhen nën presion, nën trysni.
- Marrëdhëniet prin-fëmijë, tensionohen.

2 pikë Nëse arsyeton në ***mënyrë të plotë*** pse autori mendon se ata që do të vuajnë janë fëmijët.

OSE

1 pikë Nëse arsyeton në ***mënyrë të pjesshme*** pse autori mendon se ata që do të vuajnë janë fëmijët.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Nxënësi do të marrë pikë edhe kur në përgjigjen e dhënë, jep një formulim më ndryshe se modeli i përgjigjes, por që komisioni i vlerësimit e gjykon të saktë.

PJESA II

Homeri

Iliada

Pyetja 14	A	1 pikë
Pyetja 15	A	1 pikë
Pyetja 16	D	1 pikë
Pyetja 17	C	1 pikë
Pyetja 18	B	1 pikë
Pyetja 19	C	1 pikë

Pyetja 20 (a) 3 pikë

- **Helena ndihet** e penduar, e shqetësuar, e dërrmuar, e zhgënjyer, e turpëruar, e poshtëruar.
- **Arsyeja:** Ajo e neverit *veten e saj*, e urren për çfarë ka bërë. Ajo e kupton se marrëdhënia e saj me Paridin ka shkaktuar shumë mynxyra, shkatërrime, vdekje, vuajtje.
- **Ilustrimi:** *Të poshtrës bushtër, Atë ditë që nëna posa më lindi/ të më kishte flakur nga prehri i saj, Ky s'ka zemër/as shpirt kreshnik e as do të ketë në të ardhmen,/e shpejt besoj se ka për t'i larë gjynahet.*

1 pikë Nëse tregon si shfaqet gjendja shpirtërore e Helenës.

DHE

1 pikë Nëse tregon arsyen e kësaj gjendjeje.

DHE

1 pikë Nëse e mbështet mendimin me ilustrime nga fragmenti.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Nxënësi do të marrë pikë edhe kur në përgjigjen e dhënë, jep një formulim më ndryshe se modeli i përgjigjes, por që komisioni i vlerësimit e gjykon të saktë.

Pyetja 20 (b) 3 pikë

- **Paridi** portretizohet si një burrë i dobët, pa vullnet, pa shpirt luftarak, që s'ka ndjesinë turpit e as mërisë. Ai është: frikacak, i mefshtë, i paturp, pa zemër. Paridi rri në shtrat dhe fle (*Por tunde këtë, që të nxitojë edhe vetë*).
- **Hektori:** I zoti, fisnik, i ka dalë për zot vendit të tij, i qartë në idetë dhe veprimet e tij, i vendosur, luftarak.
- **Funksioni i kësaj përballjeje:** theksohet lartësohet figura e Hektorit, heroit të Antikitetit, madhështia e heroit epik.

OSE

- Ky kontrast thekson idenë e autorit për heroin antik.

2 pikë Nëse shpjegon kontrastin midis Paridit dhe Hektorit, duke theksuar çfarë i dallon në këtë fragment.

OSE

1 pikë Nëse ndalet vetëm në një nga personazhet, Hektorin ose Paridin dhe nuk tregon nga buron kontrasti.

DHE

1 pikë Nëse shpjegon funksionin e përdorimit të kontrastit.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Nxënësi do të marrë pikë edhe kur në përgjigjen e dhënë, jep një formulim më ndryshe se modeli i përgjigjes, por që komisioni i vlerësimit e gjykon të saktë.

Pyetja 21 **3 pikë****Motivet:**

- Fati i paracaktuar
- Vullneti i lirë
- Ndjekja e lavdisë
- Krenaria (te shkojë në betejë dhe të luftojë. S'ka hero të përlulur)
- Dashuria (për familjen, gruan)

Ilustrime:

- **Fati i paracaktuar:** *Por meqë zotat këto punë të liga/kështu i shestuan, e nuk di a kthehem ndër ta prapë e gjallë, apo e shkrojtën zotat, se të dyve Zeusi/ këtë fat të zi na e preu,*
- **Ndjekja e lavdisë:** *se po më digjet shpirti/me padurim t'u shkoj në ndihmë trojanëve*
- **Dashuria:** *me njerëzit t'piqem dhe me gruan e dashur,*
- **Krenaria:** *se po më digjet shpirti/me padurim.*

2 pikë Nëse identifikon dy motive.

DHE

1 pikë Nëse ilustron me shembuj njërin prej tyre.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 22 **1 pikë**

- Hektori shfaqet kaq i papërmbytur për të mbrojtur qytetin e tij, pasi ai është hero i Antikitetit dhe në të mishërohen të gjitha virtytet e një heroi të tillë. Vendosmëria, pathyeshmëria, vetëmohimi dhe sakrifica për të mbrojtur lirinë e vendit dhe të familjes së tij. Edhe pse e di që mund të vdesë, nderi i tij është në fushë të betejës.

OSE

- Si hero i Antikitetit, për të ishte e paimagjinueshme humbja e nderit dhe krenarisë së burrit.

1 pikë Nëse tregon pse Hektori mbron vendin e tij pavarësisht pasojave.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Nxënësi do të marrë pikë edhe kur në përgjigjen e dhënë, jep një formulim më ndryshe se modeli i përgjigjes, por që komisioni i vlerësimit e gjykon të saktë.

Pyetja 23 **2 pikë****Përgjigje e plotë**

- Imazhi që krijohet është ai i gruas që gjykon veten tepër ashpër, ndjen neveri dhe kjo theksohet përmes fjalës **bush tër** që përforcohet nga dy figurat e sintaksës poetike: **inversioni** – që përforcon dhe **elipsa** që ngjesh mendimin.

OSE

- **Përdorimi i inversionit:** ndryshimi i rendit të fjalëve thekson gjendjen emocionale të Helenës. Theksi bie mbi mbiemrin të *poshtërs*, që ka dalë para emrit *bush tër*. Nga ana tjetër mungesa e foljes, **elipsa**, sjell ngjeshje të mendimit, duke theksuar sërish pendimin e Helenës për mënyrën se si rrodhën ngjarjet. Vetë vargu mbart shumë pendim, dëshpërim deri në neverinë që Helena ka për veten e saj.

Përgjigje e pjesshme

- Inversioni, thekson gjendjen emocionale të personazhit.
- Elipsa, mungon folja.
- Vargu mbart shumë dëshpërim, pendim, zhgënjim.

2 pikë Nëse komenton vargjet bazuar në të dy figurat e sintaksës poetike.

OSE

1 pikë Nëse komenton duke u bazuar vetëm në një figurë të sintaksës poetike ose jep idenë e imazhit që ky varg përcjell.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Nxënësi do të marrë pikë edhe kur në përgjigjen e dhënë, jep një formulim më ndryshe se modeli i përgjigjes, por që komisioni i vlerësimit e gjykon të saktë.

Pyetja 24 **3 pikë**

- **Fati i paracaktuar.** Grekët besonin se fati i heronjve varej nga ajo çfarë zotat kishin vendosur për ta. Jeta dhe vdekja e tyre varej nga vullneti i zotave. Megjithatë, në këtë këngë duket qartë se pavarësisht vullnetit të zotave, njerëzit marrin zgjedhje të rëndësishme. Hektori e di që fati i tij varet nga ajo çfarë zotat kanë vendosur për të, megjithatë ai sërish shkon në betejë nga e cila mund të dalë i humbur.

OSE

- Grekët besonin se ishin perënditë që paracaktonin fatin. Kështu Helena beson se si asaj si Paridit, Zeusi u caktoi turpin që do t'u këndohet brez pas brezi.

Hektori beson se mund të mos kthehet i gjallë, pasi mund vritet në luftë, pasi kështu e kanë shkruar zotat.

➤ **Ilustrime**

*e nuk di a kthehem
ndër ta prapë e gjallë, apo e shkrojtën zotat
nga duart e akejve shpejt të bie i vdekur”.*

*se të dyve Zeusi
këtë fat të zi na e preu, e turpi ynë
do të këndohet në breznitë e ardhshme”.*

1 pikë Nëse analizon konceptin e grekëve të vjetër në lidhje me fatin.

DHE

2 pikë Nëse jep dy ilustrime nga fragmenti.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Nxënësi do të marrë pikë edhe kur në përgjigjen e dhënë, jep një formulim më ndryshe se modeli i përgjigjes, por që komisioni i vlerësimit e gjykon të saktë.

Pyetja 25**8 pikë**

Për esenë do të ndiqen kriteret e mëposhtme:

KRITERI I: SHTJELLIMI I IDESË**2 pikë**

Vlerësuesi do të shikojë nëse nxënësi:

- shkruan një ese, ku argumenton se me cilin nga dy këndvështrimet është dakord;
- mban qartë një pozicion të dukshëm në zgjedhjen e bërë;
- përdor shembuj dhe arsye specifike për të mbështetur përgjigjen e dhënë, duke iu referuar përvojës personale ose edhe përvojave të të tjerëve;
- ka qartësi mendimi.

KRITERI II: ORGANIZIMI DHE STRUKTURA E ESESË**2 pikë****1 pikë****Struktura e esesë**

- respekton elementet e strukturës së esesë:
 - hyrjen;
 - zhvillimin (argumentin/argumentet)
 - përfundimin.

Nxënësi merr **1 pikë**, nëse përgjigjen e dhënë e strukturon sipas skemës së mësipërme.**1 pikë****Organizimi i esesë**

- organizim logjik, ku shfrytëzohen teknika të tilla, si: koherenca dhe unifikimi i paragrafëve (lidhja logjike mes paragrafëve, kalimi në mënyrë të natyrshme nga njëri paragraf te tjetri).

KRITERI III: STILI DHE ORIGINALITETI**2 pikë**

Vlerësuesi do të shikojë nëse nxënësi:

- përmes gjuhës që përdor, krijon një përshtypje të përgjithshme për atë që do të shprehë;
- shprehet me një gjuhë eseistike;
- ka fjalor të pasur;
- ka stil origjinal.

KRITERI IV: SAKTËSIA GJUHËSORE**2 pikë****(1 pikë sintaksa dhe 1 pikë drejtshkrimi)**

Vlerësuesi do të shikojë nëse nxënësi:

- strukturon qartë përgjigjen nga pikëpamja gramatikore;
- ndërton fjali të sakta dhe të qarta;
- përdor fjali që variojnë në modele, gjatësi dhe ritëm;
- ka saktësi drejtshkrimore.